

З. В. Григорова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту підприємств, Національний технічний
університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4547-9812>

О. А. Сухорукова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту підприємств, Національний технічний
університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7157-8270>

А. В. Кваско,
к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту підприємств, Національний технічний
університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7726-4501>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.8.91

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

Z. Hryhorova,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management
of Enterprises, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
O. Sukhorukova,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management
of Enterprises, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
A. Kvasko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management
of Enterprises, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

INFORMATION PROVISION OF THE INTERNATIONAL ACTIVITY OF THE ENTERPRISE: CHALLENGES AND SOLUTIONS

У статті досліджено сучасний стан інформаційного забезпечення, ідентифікації викликів, з якими стикаються підприємства на шляху їх міжнародної діяльності, та розробці практичних рекомендацій для оптимізації цього процесу. В ході дослідження було встановлено, що інформаційне забезпечення є невід'ємною складовою ефективного управління міжнародною діяльністю, допомагаючи підприємствам визначати потенційні напрями для експансії, розуміти специфіку локальних ринків та адаптуватися до мінливих вимог. Ключовим фактором успіху є створення об'єднаного інформаційного середовища, що забезпечує доступ до необхідних даних для всіх зацікавлених сторін. Розробка інтегрованих інформаційних систем, які враховують специфіку міжнародної діяльності, дозволяє забезпечити оперативність та надійність інформації, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у забезпеченні міжнародної діяльності підприємства.

The article contains an analysis of the state of information provision, identification of challenges faced by enterprises on the way of their international activities, and development of practical recommendations for optimization of this process. In the course of the study, it was established that information provision is an integral component of effective management of international activities,

helping enterprises to determine potential directions for expansion, understand the specifics of local markets and adapt to changing requirements. It was determined that information support plays a vital role at all stages of international activity, from identifying potential markets to adapting products to local features and consumer requirements. This allows enterprises to improve the quality of management decisions, optimize the use of resources and effectively interact with all industry participants. The development of integrated information systems that take into account the specifics of international activity allows to ensure the efficiency and reliability of information, which is the basis for making reasonable management decisions in ensuring the international activity of the enterprise. The practical value of the study lies in the development of specific recommendations aimed at optimizing the information provision of international activities of enterprises. This includes the development of effective methods of using modern information technologies, data management systems and analytical tools to improve management decision-making and ensure the sustainable development of companies in the global market. The results of the study allow enterprises to better understand the importance and necessity of integrating information systems into the processes of international activity, as well as to determine the main directions of their improvement and development. The practical implementation of the proposed solutions will help companies to effectively adapt to the changing conditions of international business, accelerate the processes of entering new markets, reduce the risks associated with international commercial activities, and increase their competitiveness.

Ключові слова: міжнародна діяльність підприємства, інформація, міжнародні бази даних, планування, розвиток підприємства, конкурентоспроможність.

Key words: international activity of the enterprise, information, international databases, planning, development of the enterprise, competitiveness.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасному глобалізованому світі, де економічні та культурні кордони стають все більш прозорими, міжнародна діяльність підприємств набуває особливої актуальності. Ефективне інформаційне забезпечення є ключовим елементом успіху в міжнародному бізнесі, оскільки дозволяє підприємством швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, реагувати на виклики ринку та визначати нові можливості для розвитку. Однак, розширення міжнародної діяльності також супроводжується значними викликами, серед яких — потреба в обробці великих обсягів інформації, забезпечення її актуальності та достовірності, а також вміння ефективно використовувати дані для прийняття стратегічних рішень. Тому дослідження інформаційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства стає надзвичайно актуальним. Воно дозволить не тільки виявити поточні тенденції та проблеми у цій сфері, але й розробити ефективні механізми управління інформацією, які допоможуть підприємством стати більш конкурентоспроможними на міжнародній арені.

Акцентування уваги на викликах та рішеннях у контексті інформаційного забезпечення є важливим не тільки для науковців та спеціалістів у галузі міжнародного бізнесу, але й для керівників підприємств, що прагнуть оптимізувати свої інформаційні потоки та забезпечити стаке зростання в умовах глобалі-

зації. Таким чином, тема дослідження є надзвичайно актуальною та вимагає подальшого аналізу та розробки конкретних рекомендацій для практичної реалізації в стратегіях міжнародної діяльності підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у дослідження питань розвитку інформаційного забезпечення підприємства зробили такі вчені: Атамас О., Майстер Т. [1], Бондар Д., Пашенко О. [3]. У дослідженні Кургузенкової Л. [8] аналізуються основні виклики, з якими стикаються підприємства при зборі та обробці інформації для міжнародної діяльності, включаючи проблеми збору даних, кібербезпеки та інтеркультурної комунікації.

Шлайфер М., Микитин О. [14] досліджують, як сучасні технології, зокрема штучний інтелект і машинне навчання, можуть покращити збір та аналіз даних для міжнародної діяльності, пропонуючи приклади ефективних інструментів та платформ.

Вчені Шлак Н., Гурський Ю. [15] акцентують увагу на стратегічному значенні інформації для прийняття рішень на міжнародному рівні, включаючи аналіз конкуренції, ринкові тенденції та оцінку ризиків. В дослідженні [4] вивчається зв'язок між інформаційним забезпеченням і управлінням знаннями в контексті міжнародного бізнесу, показуючи, як знання, отримані з інформаційних систем, можуть сприяти інноваціям та конкурентоспроможності. Однак недостатньо вивченими за-

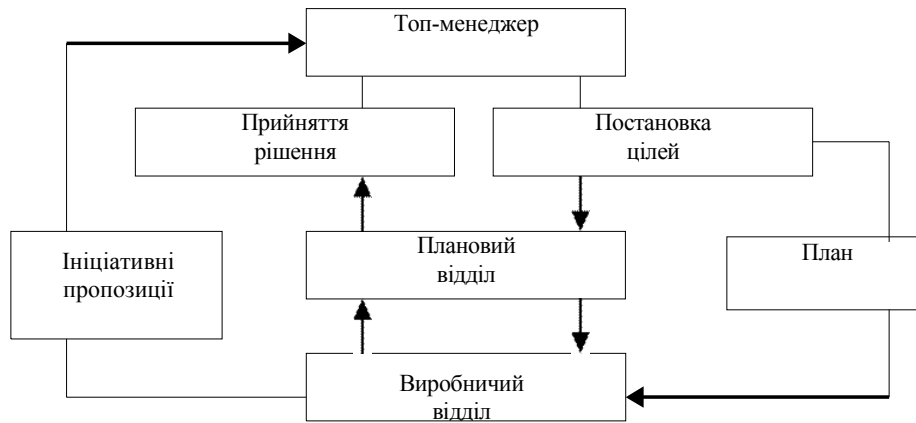

Рис. 1. Схема формування організаційних процесів налагодження інформаційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства

Джерело: систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [9].

лишаються питання інформаційного забезпечення саме міжнародної діяльності підприємств.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Основною метою дослідження є аналіз сучасного стану інформаційного забезпечення міжнародної діяльності підприємств, виявлення основних викликів, які виникають перед підприємствами у цьому контексті, та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності інформаційного забезпечення як ключового фактора підтримки конкурентоспроможності підприємств на міжнародному рівні.

Завдання дослідження:

- оцінити сучасний стан інформаційного забезпечення на підприємствах, зосереджуючи увагу на використанні сучасних інформаційних технологій та систем;
- виявити основні виклики і проблеми, які стоять перед підприємствами у сфері інформаційного забезпечення їх міжнародної діяльності, з урахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів;
- розробити рекомендації щодо оптимізації інформаційного забезпечення міжнародної діяльності, що включає в себе вдосконалення існуючих та впровадження нових інформаційних систем і технологій, покращення механізмів збору, аналізу та обробки інформації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій зовнішнє інформаційне забезпечення стає не тільки засобом ефективного управління та планування, але й ключовим фактором конкурентоспроможності підприємства. У динамічному світі міжнародного бізнесу інформація виступає як критичний актив, що впливає на всі аспекти діяльності компанії. Від ефективності її збору, аналізу та використання залежить здатність підприємства розробляти стратегії, що враховують реалії зовнішнього середовища, адаптуватися до мінливих умов ринку, ідентифікувати та мінімізувати ризики. Перш за все, інформаційне забезпечення міжнародної діяльності допомагає підприєм-

ствам визначати напрямки для міжнародної експансії, зрозуміти особливості локальних ринків, вимоги та переваги цільових аудиторій. Воно стає незамінним при виходженні на нові ринки, де знання про місцеві законодавчі норми, культурні особливості, конкурентів та потенційних партнерів може стати вирішальним фактором успіху [4].

Інформатизація на підприємствах включає створення об'єднаного інформаційного середовища, доступного для усіх учасників галузі та їх партнерів; застосування передових технологій з врахуванням потенціалу сучасних обчислювальних систем; перехід до застосування найсучасніших інформаційних технологій в області управління виробництвом на всіх її рівнях; активне застосування технічних засобів в науковій, дослідницькій та проектній діяльності, що має сприяти раціональному і якісному використанню основних фондів, підвищенню ефективності ухвалених рішень в управлінських структурах та їх підрозділах тощо. Таким чином, інформаційне забезпечення міжнародної діяльності є ключовою складовою автоматизованих інформаційних систем, забезпечуючи організацію та подання інформації, які відповідають всім необхідним критеріям та вимогам автоматизованих технологій. Розробка інформаційного забезпечення відбувається у тісній взаємодії з автоматизованою технологією обробки даних та програмним забезпеченням. Інформаційна система розглядається як взаємозв'язана мережа суб'єктів, об'єктів і відносин, що виникають між ними у процесі створення, розподілу, обміну та споживання інформаційних ресурсів на фундаменті застосовуваних технологій [2]. Впровадження такої технології сприяє знаходженню більш раціональних рішень для управлінських завдань завдяки використанню математичних методів та інтелектуальних систем, автоматизації робочих процесів для звільнення співробітників від повторювальної роботи, забезпеченню надійності інформації, вдосконаленню структури інформаційних потоків та системи документообігу на підприємствах. Ефективність інформаційних систем підвищується за рахунок їх комплексного проектування та взаємного інтегрування, що дозволяє уникнути ряду проблем [1].

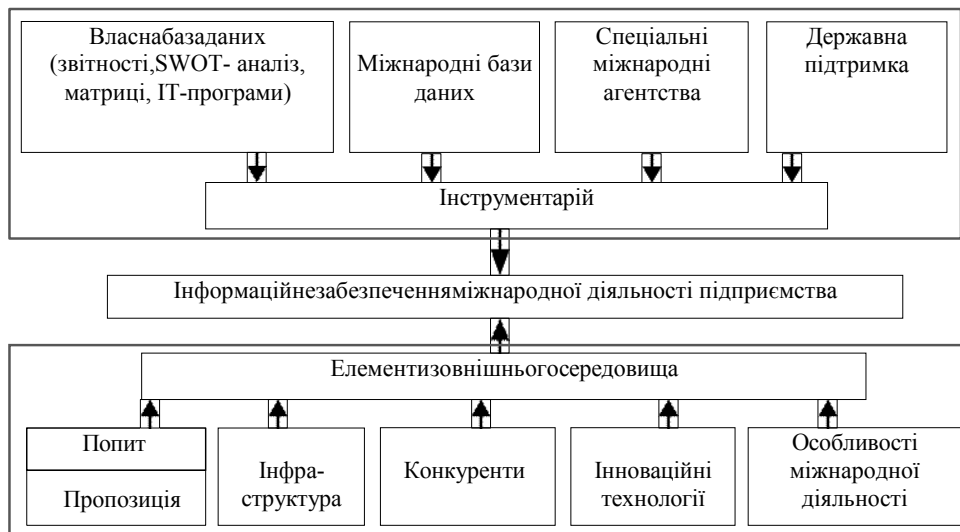

Рис. 2. Механізм формування інформаційного забезпечення міжнародної діяльності на підприємстві

Джерело: розроблено автором.

Автори вважають, що застосування інформаційних технологій у керуванні промисловими підприємствами збільшує їх конкурентну спроможність через зростання контролю та здатності адаптуватися до ринкових змін. Підкреслимо, що на рівні підприємств мають бути розроблені спеціальні умови, які сприяють прийняттю керівництвом рішень щодо визначення оптимальної бізнес-моделі, обґрунтування вибору ефективної структури виробництва та організації робочих процесів для досягнення гармонії використання виробничих ресурсів. Отже, для успішного управління підприємством, особливо в умовах непередбачуваного галузевого ринку, критично важливим є створення інструментарію, що включає інформаційну базу, методи, алгоритми і моделі, які забезпечать оперативний доступ до необхідної інформації для управління [2].

Головну структуру інформаційно-комунікаційної системи між відділами підприємств можна уявити як схему взаємодії між підрозділами, що охоплює передачу інформації як в горизонтальному напрямку (між різними відділами), так і в вертикальному (від підрозділів нижчого рівня до керівництва). Взаємозв'язки основних учасників внутрішнього інформаційного забезпечення на підприємстві включають користувача інформації ("менеджера"), аналітика-виконавця ("плановий відділ") та реєстратора ("виробничий відділ"), наведено на рис. 1.

Для ефективного управління підприємством критично важливо створити набір інструментів, що включають інформаційну базу, алгоритми та моделі для забезпечення доступу до актуальної інформації, необхідної для управлінських рішень в сфері міжнародної діяльності. Важливо, щоб підприємство мало доступ до власної бази даних, яка б включала звітність, аналізи SWOT, різноманітні моделі та матриці, а також програмне забезпечення. Крім того, потрібно звертатися до спеціалізованих міжнародних агентств та використовувати глобальні бази даних, інформація з яких може бути інтегрована у спе-

ціалізоване програмне забезпечення за видами діяльності.

Особлива увага приділяється забезпеченню підприємства інформацією про ключові аспекти зовнішнього середовища, такі як попит на продукцію, наявність товарів-субститутів і компонентів, інфраструктурні умови, стратегії конкуренції, типові помилки конкурентів, новітні виробничі технології та особливості міжнародної діяльності, включаючи митні тарифи, юридичні та економічні обмеження. Для цього розробляються міжнародні бази даних, що містять інформацію про законодавчі основи міжнародної діяльності, митні ставки, ключових учасників ринку [13]. Елементи інформаційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства розробляються з метою забезпечення його успішної діяльності на міжнародних ринках. Структура цього інформаційного забезпечення для підприємства представлена на схемі (рис. 2).

Застосування програмного забезпечення для аналізу даних та виконання обчислень, які включаються в методики економічного аналізу, надає можливість виконувати розрахунки та аналіз динаміки широкого спектру ключових фінансових і економічних показників для багатьох об'єктів.

Це також дозволяє проводити оцінювання за рейтингами аналізованих підприємств та прогнозувати їхній економічний стан, що, в свою чергу, допомагає оцінити якість управлінських рішень, прийнятих на підприємстві. Крім того, необхідно створити централізовану базу даних, до якої будь-який зацікавлений співробітник внутрішньої структури має можливість доступу для отримання потрібної інформації [6].

Аналізуючи ринкову пропозицію ІТ-рішень для ведення міжнародної діяльності підприємства, з метою знайти економічно вигідний варіант, ми рекомендуємо програму "QD Professional". Ця програма забезпечує доступ до низки функцій, включаючи роз'яснення актуального законодавства України в сфері міжнародної діяльності, управління єдиною базою клієнтів і партнерів, оформлення митних документів, обчислен-

Рис. 3. Механізм формування інформаційного простору міжнародної діяльності підприємства

Джерело: розроблено автором.

ня платежів і вартості контрактів, зокрема в іноземній валюті, та дозволяє економити час та ресурси, які б інакше витрачалися на співпрацю зі спеціалізованими міжнародними інформаційними агентствами. Особлива увага при формуванні інформаційної підтримки зовнішньоекономічної активності підприємства має бути приділена створенню ефективних комунікаційних зв'язків та процесам збору, обміну та аналізу інформації, які є ключовими для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [11].

Щоб забезпечити цілісність інформаційного середовища, створеного на підприємстві, необхідно створити ефективні методи обміну інформацією, які охоплюють: структуровану систему комунікацій; інструменти для створення інформаційних потоків і баз даних; систему шляхів для поступлення інформації та канали її дистрибуції. Запропонована методика передбачає формування каталогів та баз даних, забезпечення постійного обслуговування користувачів та обробку окремих запитів із використанням зворотного зв'язку. Особливість цього інформаційного середовища полягає у наявності взаємопов'язаних інформаційних потоків, які сприяють як споживанню і зберіганню інформації, так і її подальшому поширенню. Цілісний інформаційний простір спрощує досягнення бізнес-цілей підприємства на міжнародному ринку. Складовими цього простору є ієрархічна структура відділів підприємства, комунікаційні канали та бази даних. Розроблена модель сприяє ефективній організації інформаційного обслуговування міжнародної діяльності підприємства [6]. Організація інформаційних потоків має відбуватися таким чином, аби забезпечити непорушність та єдність поданої інформації, відповідність

функціонального призначення кожного блоку інформації та забезпечення відповідності змісту матеріалів вимогам різних груп користувачів.

Таким чином, включення підсистеми управління міжнародною діяльністю в єдину інформаційну систему підприємства забезпечить прозорість фінансових і матеріальних потоків перед керівництвом, дозволить отримувати вичерпну інформацію для обґрунтованого стратегічного планування зовнішньоекономічної активності з можливістю надання рекомендацій, здійснювати постійний контроль міжнародної діяльності за обраними критеріями, оперативно розпізнавати відхилення від заданих напрямків розвитку міжнародної діяльності та ідентифікувати стратегічні резерви для підвищення ефективності міжнародної діяльності (рис. 3).

Формування інформаційного фонду через збір та організоване збереження даних про ціни, якість та умови комерційної поставки представляє собою ключовий етап підготовки до ціноутворення в межах зовнішньоторговельної діяльності. Ретельне виконання цієї задачі є критичним для точного встановлення світових цін, які ляжуть в основу майбутніх міжнародних комерційних угод. Так, дані про ціни, зібрані з надійних джерел, стають високо цінними інформаційними продуктами.

Відомості та документація, які містять інформацію про світові ринкові ціни і використовуються для підтримки процесу встановлення зовнішньоторговельних цін, поділяються на дві основні категорії: оперативну цінову інформацію та дані, що надаються провайдером інформаційних послуг.

Оперативна цінова інформація формується на практиці роботи на міжнародному ринку і з'являється в результаті безпосередньої діяльності. Такі дані, які об-

Таблиця 1. Міжнародні бази даних інформаційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства (компанії)

Найменування	Фірма-творець бази даних	Інформаційна система	Зміст бази даних	Частота оновлення інформації
Japan PRICES DATA BANK	Nihon, Keidzai, Shimbrn	Data Resources Inc.	Близько 2000 рядів місячних індексів експортних, імпорتنних та внутрішніх оптових цін Японії	Щомісяця
PRIDAT	"Haheer Analytics" Inc.	Oerie"WBI" ecfnc ISC	Понад 1500 рядів індексів експортних та внутрішніх оптових цін США	Щомісяця
US PRICES DATA BANK	US Bureau of Labor Statistics	Data Resources Inc.	Близько 21 600 рядів індексів цін	Щомісяця
COST FORE-CASTING DATA BANK	DATA Resources Inc.	Data Resources Inc.	Понад 5900 місячних і квартальних індексів зовнішньоторговельних цін США, Великобританії, Італії, Франції, Німеччини	Від одного дня до кількох місяців
CENTRAL STATISTI-CAL OFFICE	CENTRAL STATISTICAL OFFICE	CISI – Wharton, Chase Econometrics	Близько 10000 рядів місячних, квартальних та річних індексів цін Великобританії	Від одного дня до кількох місяців
GERMAN STATISTI-CAL	IS Sharp	IS Sharp	Понад 47000 рядів місячних, квартальних, піврічних та річних індексів цін Німеччини	Щомісяця

Джерело: сформовано на основі [5, 13].

мінюються в процесі експортних та імпорتنних операцій, стають основою для розрахунків цін і вважаються спеціалізованим інформаційним ресурсом, визначаючим обізнаність і готовність експортерів та імпортерів до ринкової діяльності. В межах оперативної інформації про ціни використовуються такі матеріали [12]:

1) Недавні пропозиції від іноземних підприємств на продукти, роботи або послуги, аналогічні або схожі за технічними характеристиками. Важливо враховувати, що вказана ціна у таких пропозиціях може бути завищена експортером, адже в процесі переговорів імпортер буде прагнути домовитись про знижку. Визначення потенційного розміру знижок, що включаються в пропозицію, стає частиною цінової стратегії експортера, що враховує ринкову кон'юнктуру, стосунки з імпортером і традиції ринку країни-імпортера. Пропозиції дійсні протягом визначеного періоду, за який імпортер має намір підписати договір, враховуючи ціни, що в ньому вказані;

2) Контракти, раніше укладені з зарубіжними партнерами на поставку подібних товарів, робіт та послуг, встановлюють ціни, які не включають завищення, типове для початкових пропозицій, тобто фактичні ціни є нижчими на розмір отриманої під час переговорів знижки;

3) Рахунки від іноземних підприємств, угоди, укладені між ними, та інша інформація про їхні транзакції. Дані про ціни, встановлені під час торгів. У більшості країн існують правила, які вимагають проведення закупівель товарів та послуг для державних потреб через торги, де ціна переможної пропозиції стає контрактною після підписання угоди, тому такі ціни не включають потенційне завищення для торгу [7].

Під час збору оперативної цінової документації особливу увагу звертають на вибір підприємств, до яких будуть надіслані запити на отримання комерційних про-

позицій щодо імпорту. Комерційний запит — це документ, спрямований потенційному постачальнику, який містить детально сформульовані вимоги до якості товару, його кількості, комерційні умови та строки доставки. Велике значення має перелік фірм для розсилки таких запитів, що формується з урахуванням репутації підприємств на ринку відповідних товарів, досвіду попередньої співпраці з ними, якості продукції, поставленої за раніше укладеними договорами [3]. Престижність наданих пропозицій та угод оцінюється залежно від позицій підприємств на ринку. Перевагу віддають підприємством з найбільшою часткою поставок для конкретної галузі, тобто високоспеціалізованим підприємством.

Постійне збирання та оновлення актуальної інформації про ціни пропозицій та укладені міжнародні контракти часто супроводжується значними складнощами. Наприклад, підприємство, що діє на ринку як продавець, малоймовірно, що зможе безпосередньо отримати пропозицію на поставку подібного товару від конкуруючої фірми. Крім того, серед недоліків оперативної інформації варто виділити неоднорідність даних за конкретними товарами та торговельними операціями, відсутність можливості для їх безпосереднього порівняння та необхідність проведення багатьох процедур для адаптації даних до порівняльного формату [5].

Матеріали, що стосуються цін і належать до категорії продукції, яку надають інформаційні служби, звільнені від більшості зазначених недоліків. Значна кількість організацій по всьому світу займаються збором первинної цінової інформації для міжнародної діяльності, її аналітичною обробкою, збереженням і поширенням на комерційних засадах. Серед них — державні статистичні служби, консалтингові дослідницькі агенції, торговельні видавництва, палати комерції та асоціації виробників. Завдяки їх роботі неоднорідна інфор-

мація систематизується, організовується у часові ряди цінкових індикаторів, що спрощує виявлення основних тенденцій динаміки цін на ринку і є незамінними для розроблення цінкових прогнозів [10]. На відміну від оперативної інформації, збір якої зосереджений на конкретних практичних завданнях комерційної організації на зовнішньому ринку, цінкові дані від згаданих інформаційних служб доступні широкому колу користувачів (табл. 1).

Таким чином, матеріали, отримані від цих джерел про світові ціни, важливо використовувати як доповнення до первинних джерел інформації для аналізу ринкової ситуації в межах міжнародної діяльності.

Розвиток ринку електронних інформаційних послуг відкриває нові перспективи для покращення інформаційного забезпечення аналітичної діяльності в межах міжнародної діяльності. Використання передових комп'ютерних та телекомунікаційних технологій забезпечує доступ до майже усіх міжнародних баз даних, пов'язаних із зовнішньоторговельною інформацією.

Поліпшення інформаційного забезпечення міжнародної діяльності постійно відбувається завдяки застосуванню новітніх комп'ютерних та телекомунікаційних технологій. Не кожне промислове або торговельне підприємство має ресурси для самостійного забезпечення необхідною інформацією для своєї діяльності [15]. Особливо це актуально у період економічних перетворень, коли підприємства шукають шляхи виробництва нових видів продукції та виходу на малодосліджені ринки. Відтак, багато хто звертається за інформаційною підтримкою до спеціалізованих підприємств та організацій, що пропонують послуги у сфері міжнародної діяльності (табл. 2).

Є досвід успішної роботи інформаційно-консультативних центрів, які пропонували експортерам широкий спектр комерційних послуг, включаючи допомогу у знаходженні партнерів, оцінці їх надійності та платоспроможності, підготовці супровідних документів для експортних операцій, а також підтримку у випадку проблем із отриманням валютної виручки та інше. Подальші інвестиції в цю сферу могли б значно підвищити ефективність експорту, в тому числі для нових учасників ринку. Для підприємств інформаційне забезпечення є необхідним на всіх етапах експортної угоди, включаючи підготовчий період та виконання угоди. На етапі підготовки до угоди важливо мати інформацію про потенційні міжнародні ринки збуту продукції, надійність потенційних партнерів, особливості державного регулювання майбутніх угод тощо.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Застосування інформаційних технологій в управлінні підприємствами сприяє зростанню їх конкурентоздатності через покращення управлінських процесів та здатності швидко адаптуватися до ринкових змін. Реалізація системи інформаційного забезпечення для міжнародної діяльності на українських підприємствах дозволить ефективніше здійснювати пошук, збір та аналіз даних, що в свою чергу сприятиме оперативному управлінню зовнішньоекономічною активністю в біз-

Таблиця 2. Принципова структура інформаційного забезпечення експортної угоди для підприємства

Показник	Опис
Інформаційне забезпечення експортера	Включає дані про потенційні ринки збуту, конкурентне середовище, регулятивні вимоги країн-імпортерів, логістичні аспекти, а також інформацію для розробки маркетингових стратегій.
Інформаційне забезпечення імпортера	Містить інформацію про постачальників, їх продукцію, ціни, якість товарів, вимоги до сертифікації та стандартизації, умови доставки та платежі.
Інформація митних органів	Включає нормативну інформацію, правила та процедури митного оформлення, ставки мит, обмеження та заборони, необхідні документи для здійснення митного декларування.
Використання міжнародних баз даних	Надає доступ до актуальної інформації про світові ринки, цінкові індекси, тенденції та прогнози, аналіз конкурентів, патентну інформацію, статистику торгівлі та інші ключові дані для міжнародної торгівлі.

Джерело: розроблено авторами.

несі.

Аналіз виявив, що інформація виступає як стратегічний актив, що впливає на всі аспекти діяльності компанії від планування до виконання, а також адаптації до змін у зовнішньому середовищі, так інформаційне забезпечення сприяє ідентифікації перспективних напрямків для міжнародної експансії, дозволяє глибше розуміти вимоги та переваги локальних ринків. Доведено, що активне використання інформаційних технологій і систем є ключовим для створення ефективного об'єднаного інформаційного середовища, що сприяє оптимізації всіх процесів на підприємстві, також розробка спеціалізованих інструментів, включаючи інформаційні бази, алгоритми, моделі, важлива для забезпечення оперативного доступу до актуальної інформації для прийняття управлінських рішень в сфері інформаційного забезпечення міжнародної діяльності підприємства.

Література:

- Атамас О.П., Майстер Т.М. Удосконалення системи управління інформаційною складовою фінансово-економічної безпеки підприємства. Проблеми сучасних трансформаций. Серія: економіка та управління. 2023. № 8. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-04-02>.
- Бестужева С. Теоретико-методичні аспекти вибору форми фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Економіка та суспільство. 2023. (47). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-60>
- Бондар Д.С., Пащенко О.П. Удосконалення інформаційного забезпечення системи менеджменту підприємства. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 4 (106). С. 11—16. [https://doi.org/10.26642/ema-2023-4\(106\)-11-16](https://doi.org/10.26642/ema-2023-4(106)-11-16).
- Гарматій О.В. Інформаційне забезпечення міжнародної діяльності: роль і значення інформаційних агентств. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2018. № (1). С. 244—254. <https://doi.org/10.31866/2616-745x.1.2018.142008>.

5. Діденко М.В. Інформаційне забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю на основі інноваційних технологій. Економічний вісник університету. 2021. № 37. С. 128—132.

6. Козуб В.О. Формування інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2018. Вип. 27. С. 121—132.

7. Кузьменко С. Інформаційне забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю: підходи та напрямки розвитку. Економіка та держава. 2020. № 12. С. 99—103.

8. Кургузенкова Л.А. Економічна безпека підприємства: сутність та чинники формування її відповідного рівня. Економіка та суспільство. 2015. Вип. 1. С. 31—34. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/1_ukr/06.pdf (дата звернення: 15.03.2024).

9. Макарова М.В. Інформаційні системи у сучасній системі менеджменту промислових підприємств. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/300238157.pdf>.

10. Мельник Н.І., Кравченко О.В., Столяренко В.С. Використання ІТ-технологій у зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів господарювання в умовах глобалізації економіки. Технологічні та дизайнерські аспекти сучасного розвитку виробництва. 2020. № 2 (32). С. 116—123.

11. Писаревська Г. Інформаційне забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Економіка та суспільство. 2023. № (51). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-31>

12. Сніжко Н.В. Використання ІТ-технологій у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Економіка інновацій. 2019. № 78. С. 27—34.

13. Сучасні інформаційні технології. URL: <http://it-tehnolog.com/statti/suchasni-informatsiyni-tehnologiyi> (дата звернення: 15.03.2024).

14. Шлайфер М.Б., Микитин О.З. Розвиток інформаційного забезпечення системи менеджменту вітчизняних підприємств. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2022. № 2 (8). URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/dec/29522/220972maket-152-159.pdf> (дата звернення: 15.03.2024)

15. Шпак Н.О., Гурський Ю.Я. Оцінювання інструментів економічного захисту підприємств в умовах міжнародної діяльності. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № (7). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-02-02>.

References:

1. Atamas, O.P. and Mayster, T.M. (2023), "Improvement of the management system of the information component of the financial and economic security of the enterprise", *Problemy suchasnykh transformatsiy. Seriya: ekonomika ta upravlinnya*, vol. 8. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-04-02>.

2. Bestuzheva, S. (2023), "Theoretical and methodological aspects of choosing the form of financial security of the enterprise's external economic activity". *Economy and Society*, vol. (47). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-60>.

3. Bondar, D.S., & Pashchenko, O. (2023), "Improving the information support of the management system", *Economics, Management and Administration*, vol. 4 (106), pp. 11—16. [https://doi.org/10.26642/ema-2023-4\(106\)-11-16](https://doi.org/10.26642/ema-2023-4(106)-11-16).

4. Harmatii, O. (2018), "Information support of international activity role and importance of informational agencies", *International Relations: Theory and Practical Aspects*, vol. (1), pp. 244—254. <https://doi.org/10.31866/2616-745x.1.2018.142008>.

5. Didenko, M. (2021), "Information support for management of foreign economic activity based on innovative technologies", *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, vol. 37, pp. 128—132.

6. Kozub, V.O. (2018), "Formation of information support for foreign economic activity of the enterprise", *Economic strategy and prospects for the development of trade and services*, vol. 27, pp. 121—132.

7. Kuzmenko, S. (2020). "Information support for management of foreign economic activity: approaches and directions of development", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 12, pp. 99—103.

8. Kurguzenkova, L.A. (2015), "Economical security of company: essens and formational factors of correspond level", *Economy and society*, vol. 1, pp. 31—34. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/1_ukr/06.pdf (Accessed 15 March 2024).

9. Makarova, M.V. (2012), "Information systems in the modern management system of industrial enterprises". Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/300238157.pdf> (Accessed 15 March 2024).

10. Melnyk, N.I., Kravchenko, O.V. and Stoliarenko, V.S. (2020), "The use of IT technologies in the foreign economic activity of economic entities in the conditions of economic globalization", *Tekhnologichni ta dizajnerski aspekty suchasnoho rozvytku vyrobnytstva*, vol. 2 (32), pp. 116—123.

11. Pysarevska, H. (2023), "Information implementation for the management of the foreign economic activities of the enterprise", *Economy and Society*, vol. (51). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-31>

12. Snizhko, N. (2019), "The use of IT technologies in the foreign economic activity of the enterprise", *Ekonomika innovatsii*, vol. 78, pp. 27—34.

13. Modern information technologies (2022), Available at: <http://it-tehnologi.com/statti/suchasni-informatsiyni-tehnologiyi> (Accessed 15 March 2024).

14. Shlaifer, M.B. and Mykytyn, O.Z. (2022), "Development of information support of the management system of domestic enterprises", *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia ta problemy rozvytku*, vol. 2 (8), Available at: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/dec/29522/220972maket-152-159.pdf> (Accessed 15 March 2024).

15. Shpak, H.O., & Hurskyi, U.Ya. (2023), "Evaluation of the Tools of Economic Protection of Enterprises in the Conditions of International Activity", *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, vol. (7). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-02-02>.

Стаття надійшла до редакції 10.04.2024 р.